

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

КОМІТЕТ З ПИТАНЬ ОСВІТИ, НАУКИ ТА ІННОВАЦІЙ

Р І Ш Е Н Н Я

До протоколу № 83
від 03 листопада 2021 року

**Про проект Закону України
“Про внесення змін до статті 48 Закону України “Про вищу освіту” щодо
мови освітнього процесу для іноземців та осіб без громадянства”
(реєстр. № 5727-1 від 05.07.2021)**

Розглянувши проект Закону України “Про внесення змін до статті 48 Закону України “Про вищу освіту” щодо мови освітнього процесу для іноземців та осіб без громадянства” (реєстр. № 5727-1 від 05.07.2021), поданий народним депутатом Крульком І.І., Комітет зазначає, що цей законопроект є альтернативним законопроекту реєстр. № 5727 та законопроекту реєстр. № 5727-2. Головним Комітетом щодо розгляду цього законопроекту визначений Комітет Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій.

Відповідно до Пояснювальної записки законопроекту його метою є “врегулювання організації навчального процесу для студентів, які є громадянами іноземних країн та/або особами без громадянства”.

Комітет у межах своєї компетенції розглянув законопроект та відзначає, що ним пропонується внесення змін до статті 48 Закону України “Про вищу освіту”, зокрема доповнення новою частиною, яка передбачає “можливість для іноземців, осіб без громадянства, які бажають здобувати вищу освіту за кошти фізичних або юридичних осіб, в окремих групах, що складаються виключно з іноземців та/або осіб без громадянства, здійснювати навчання іноземною мовою (крім державної мови держави, визнаної Верховною Радою України державою-агресором або державою-окупантом). При цьому заклади вищої освіти забезпечують вивчення такими особами державної мови”.

Головне науково-експертне управління у своєму експертному висновку зазначило, що поданий альтернативний законопроект за своєю суттю повторює законопроект реєстр. № 5727, відтак ГНЕУ повторює висловлені до останнього зауваження, зокрема щодо доцільності конкретизувати критерії опанування зазначеною категорією осіб державної мови відповідно до державних стандартів. Також ГНЕУ звертає увагу на термін набрання чинності законопроектом – “з дня, наступного за днем його опублікування”. На думку Головного управління, Закон

у разі його прийняття повинен вводитись в дію щонайменше через місяць після дня його опублікування.

Комітет з питань освіти, науки та інновацій отримав експертні висновки від:

1. *Комітету з питань бюджету*, який за наслідками розгляду прийняв рішення, що проект Закону України про внесення змін до статті 48 Закону України “Про вищу освіту” щодо мови освітнього процесу для іноземців та осіб без громадянства, реєстр. № 5727-1 від 05.07.2021, поданий народним депутатом України Крульком І.І., матиме вплив на показники бюджету (збільшуватиме видатки державного та місцевих бюджетів на здійснення освітньої діяльності закладами вищої освіти). У разі прийняття відповідного закону до 15 липня 2022 року він має вводитися в дію не раніше 1 січня 2023 року, а після 15 липня 2022 року - не раніше 1 січня 2024 року (або 1 січня наступного за цим року залежно від часу прийняття закону).

2. *Міністерства освіти і науки України*, яке в межах компетенції не підтримує законопроект, оскільки викладена в ньому норма сприятиме подальшому відтоку до країни-агресора іноземних студентів із пострадянських країн (частка усіх іноземних студентів, що навчаються в Україні скоротилася із 29,5 % у 2017-2018 роках до 20,5 % у 2020-2021 роках) та зменшенню відповідних надходжень до сфери освіти від навчання таких студентів.

3. *Міністерства культури та інформаційної політики України*, яке в межах компетенції підтримує законопроект реєстр. № 5727-1 із застереженнями з огляду на необхідність додаткового вивчення питання обмеження переліку іноземних мов, якими може здійснюватися навчання таких осіб.

3. *Міністерства закордонних справ України*, яке у своєму висновку підтримує необхідність встановлення обмежень, передбачених у законопроекті № 5727-1, які б унеможливили створення у сфері освітніх послуг режиму преференцій і заохочення для громадян країни, щодо якої запроваджені обмежувальні заходи внаслідок військової агресії і спроби анексії території України.

4. *Інституту законодавства Верховної Ради України*, яке погоджуючись з тим, що питання визначення іноземної мови для іноземців та осіб без громадянства є актуальним у контексті кваліфікацій вищої освіти, суттєвим для заохочення отримання ними освіти в Україні, підвищенням престижності та привабливості закладів вищої освіти України, звертає увагу на те, що частина перша статті 21 Закону України “Про забезпечення функціонування української мови як державної” визначає, що мовою освітнього процесу в закладах освіти є державна мова. Відтак, зазначене зумовлює ризик створення колізії у чинному законодавстві.

5. *Національної академії правових наук України*, яка у своєму висновку пропонує відхилити законопроект реєстр. № 5727-1, оскільки він не відповідає положенням статті 10 Конституції України та Закону України “Про забезпечення функціонування української мови як державної”, оскільки звужує коло мов, які можуть використовуватись в освітньому процесі, та штучно обмежує права іноземних громадян.

Законопроект реєстр. № 5727-1 та інші альтернативні законопроекти були розглянуті 1 листопада 2021 року на засіданні підкомітету з питань вищої освіти. Учасники засідання підкомітету висловили підтримку законопроекту реєстр. № 5727.

Враховуючи вищезазначене, **Комітет Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій вирішив:**

1. Рекомендувати Верховній Раді України проект Закону України “Про внесення змін до статті 48 Закону України “Про вищу освіту” щодо мови освітнього процесу для іноземців та осіб без громадянства” (реєстр. № 5727-1 від 05.07.2021), поданий народним депутатом Крульком І.І., за наслідками розгляду в першому читанні відхилити.

2. Доповідачем на пленарному засіданні Верховної Ради України з цього питання визначити народного депутата України – члена Комітету, голову підкомітету з питань вищої освіти Ю. Гришину.

Голова Комітету

Сергій Бабак